

Et prinsipielt og symboltungt spørsmål for norske kvinner.

NA mener

Mer motstand

For halvannen uke siden marsjerte titusenvis av kvinner, og mange menn, i 8. mars-tog i protest mot regjeringas forslag om å gi fastleger rett til å reservere seg mot å gi henvisning til abort. Nå viser det seg at landets kommunestyrerepresentanter også reagerer like kraftig. I ei undersøkelse som NorgesBarometeret har gjennomført svarer tre av fire folkevalgte at de er uenige i regjeringas forslag om reservasjon, som nå er sendt ut på høring. Blant de rødgrønne er motstanden sterkest. Men også blant kommunestyrerepresentantene til de to regjeringspartiene er det et stort flertall, 70 prosent i Frp og 66 prosent i Høyre, som er mot å la fastlegene reservere seg. KrF er det eneste partiet der et flertall av representantene stiller seg bak regjeringen og helseminister Bent Høie.

Engasjementet rundt forslaget om nye reservasjonsregler for fastlegene, som KrF presset fram mot å støtte dannelsen av Erna Solbergs regjering i fjor høst, er enorm. Spørsmålet har utløst kraftige reaksjoner i mange miljøer og blitt gjenstand for omfattende mediedekning de siste ukene. Fortsatt er det over en måned til høringsfristen om reservasjonsretten går ut. Allerede nå har mer enn 500 privatpersoner svart. Det er svært uvanlig i forbindelse med offentlige høringer. Før fristen går ut vil det komme flere.

Statsminister Erna Solberg, helseminister Bent Høie, KrF og den gamle radikaleren Gerd-Liv Valla er blant dem som fortsatt argumenterer som om de ikke har fått med seg den omfattende og folkelige protesten mot reservasjonsretten. De tviholder på en teoretisk debatt om at regjeringas forslag ikke er en uthuling av abortloven og at dette er ei problemstilling som berører få.

Dette er meningsløst når saken handler om at fastleger skal kunne nekte å gi en kvinne informasjon og veiledning om hva hun har rett til av bistand fra samfunnet, nekte å gi i informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger og nekte å fortelle hvor langt svangerskapet er kommet. Det er åpenbart at slike bestemmelser vil få mange kvinner til å føle seg moralsk nedvurdert eller krenket i møtet med sin fastlege.

Derfor er fastlegenes muligheter til å kunne reservere seg et prinsipielt og symboltungt spørsmål for norske kvinner. De opplever at regjeringa, selv om den sier det motsatte, legger hindringer i vegen som gjør det vanskeligere å søke abort. Mange av dem som må ta en så alvorlig beslutning, er allerede i en svært sårbar og utsatt situasjon. Da er det på ingen måte et godt bidrag når myndighetene legger opp til at det kan skapes ytterligere komplikasjoner og mer utrygghet ved å tillate at fastleger kan påta seg rollen som moralske dommere.

NA

namdalsavisa.no

Sjefredaktør og adm. dir. **Kim Riseth**

Nyhetsredaktør **Lars Mørkved**

Nordtrønderen NAMDALEN Namdalens Folkeblad Namdal Arbeiderblad
Stiftet 1883 Stiftet 1888 Stiftet 1896 Stiftet 1917

pressens faglige utvalg
PFU

Namdalsavisa arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonsledelsen.
Pressens Faglige Utvalg (PFU) er klageorgan og behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.
PFU, Postboks 46, Sentrum, 0101 Oslo, Tlf. 22 40 50 40 E-post: pfu@presse.no

Syreskader? D

i Slik forebygger du syreskader

Syreskader er tap av tannsubstans forårsaket av langvarig syrepåvirkning fra sur drikke som juice, brus og sportsdrikker, sur mat fra sitrusfrukter eller fra magesyre i forbindelse med oppkast eller sure oppstøt.

Slik forebygger du syreskader:

- Benytt vann som tørstedrikk mellom måltidene og om natta.
- Begrens smådrikking av sure drikker. Drikk heller opp alt med en gang.
- Bruk om mulig sugerør. Drikken vil da komme i mindre kontakt med tennene.
- Vent minimum 30 minutter med å pusse tennene etter at du har drukket eller spist. Fordi syren har gjort emaljen myk, blir slitasjen ekstra stor. Skyll heller med vann.
- Bruk en myk tannbørste, og ikke puss for hardt.
- Bruk fluortannkrem og skyll med fluor daglig.

KILDE: Den norske tannlegeforening

Emaljen vaskes bort

Når folk kommer til tannlegen med syreskader, er det som oftest for sent. Da har skaden skjedd.

NAMSOS: – Emaljen kommer ikke tilbake. Den er tapt for alltid, forteller Niklas Angelus, leder i Nord-Trøndelag tannlegeforening.

– Hvordan oppdager vi syreskaden?

– Vanligvis ved ising i tennene, sier Angelus som foreskriver en tannkrem med tre ganger så mye fluor som vanlig dersom man har slike problemer.

Hvis syreskaden har kommet ekstra langt, må tannlegen forsøke med plastfyllinger og/eller kronebehandling for å

bøte på skaden.

Han er bekymret for utviklinga. Nye undersøkelser viser nemlig at ungdom mellom 15 og 24 år drikker mer enn dobbelt så mye juice, brus og smakstilsatt vann som de over 25 år.

– Så, selv om forekomsten av hull i tennene har gått kraftig ned, er det grunn til å advare mot til dels omfattende syreskader som følge av blant annet nye drikkevaner, sier Angelus.

Torsdag er verdens tannhelsesdag, og tannlegene ønsker nå å sette søkelys på dette som viser seg å være et økende problem her til lands.

– Folk flest er ikke klar over

et tenker vi ikke på!

De tenker ikke over at sportsdrikk og vann med smakstilsetninger er skadelig. 64 prosent av fysisk aktiv ungdom i 18-årsalderen har syreskader på tennene.

NAMSOS: Tallenes tale er klare: En doktorgrad gjennomført ved Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo viser at 38 prosent av landets 18-åringer har syreskade på tennene. Blant fysisk aktive står det enda verre til: Der har 64 prosent syreskader.

Fakta fra en fersk omnibusundersøkelse gjennomført av Ipsos MMI i februar i år, viser at 21 prosent av befolkninga mellom 15 og 24 år drikker sportsdrikk, brus, smakstilsatt vann, smoothie eller juice tre ganger per dag – eller mer.

Ungdommene på idrettslinja ved Olav Duun vgs. nikker. Jo, de drikker både juice og Farris – brus og smakstilsatt vann. Men ikke hele tida.

Mest vann til trening

– Vi trener jo. Vi må drikke mye, sier Signe Kristine Jakobsen (16) og ser bort på Kristine Korssjøen Asbøll (16). Jentene fyller stadig drikkeflaska – men helst med vann.

– Noen som drikker sportsdrikk?

Viktor Finseth (17) bryter sammen og tilstår. Han bruker brusetabletter som, tilsatt vann, blir energidrikk.

– Det er vel syre i det, vil jeg tro, nikker han.

Viktor har nettopp vært til tannlegen. Der ble han spurt om han drakk mye brus.

– Og hva svarte du?

– At nei, jeg drikker ikke så mye brus. Men jeg drikker både juice, saft og Farris. Er Farris også skadelig for tennene? spør Viktor.

Han fikk imidlertid gode skussmål av tannlegen.

– Han sa at tennene mine så veldig fine ut. Jeg fikk ikke beskjed om at jeg hadde syreskade, og jeg hadde ingen hull, forteller 17-åringen og tilføyer:

– Men jeg er veldig nøye med tannpussen. Og jeg bruker tanntråd.

Drikker brus i helgene

Gabriel Tiller Rosenvinge (16) forteller at han drikker et par glass juice hver dag. Ellers går det mest i vann – og litt brus.

– Jeg drikker en del brus, i alle fall når det er helg, medgir han – og Kristine nikker. Det gjør hun også. Antakelig hver helg, hvis hun skal være helt ærlig.

– Jeg er ekstremt glad i Cola Zero, innrømmer Signe Kristine.

– Hvor mye drikker du da?

– Et glass hver dag – minst, sier hun og ler litt beskjemet når klassekameratene antyder at nå slår hun av litt på mengden.

– Tenker dere over at drikke kan gi syreskader på tennene deres?

Elevene rister på hodet. At det kan føre til syreskader er ikke noe de tenker aktivt over før de tar et glass brus til, eller en Olden med smak av lime.

– Hvis vi tenker over det, er det i så fall uka før man skal til tannlegen. Ikke ellers. Men selv sagt, det er dumt å bli plaget med syreskader resten av livet, sier de og legger til:

– Men vi er flinke til å pusse tennene da. Må jo det når brus er så godt!

TONE AFTRET 975 83 440
tone.aftret@namdalsavisa.no

SLIK: Syreskader er uopprettelige. Stadig flere får syreskader på tennene sine. FOTO: HARALD GJENGEDAL

av syre

at de kan få syreskader på tennene ved å drikke eksempelvis smaksstilsatt vann, sier Angelus – som tilføyer at dersom man vil beholde sterke og friske tenner, er det viktig at syreskadene oppdages på et tidlig tidspunkt.

– Enkle grep kan gjøre store forskjeller. Reduser inntaket av sure drikker, oppfordrer tannlegen og legger til:

– Vann er den beste tørstedrikk både når man trener og mellom måltidene.

– Noen råd for å nøytralisere? – Spis ost, drikk melk. Det kan nøytralisere syren. Men igjen, å drikke vann er det beste svaret, sier Niklas Angelus.

VANN; VANN: Niklas Angelus, leder i Nord-Trøndelag tannlegeforening, sier at vann er den beste drikken – også for å forebygge syreskader.

FOTO: BJØRN TORE NESS

DRIKKER MYE: Elevene på idrettsfag på Olav Duun vgs. drikker mye i løpet av skoledagen. Alle har vann i flaskene sine. Fra venstre: Kristine Korssjøen Asbøll, Viktor Finseth, Gabriel Tiller Rosenvinge og Signe Kristine Jakobsen.

FOTO: TONE AFTRET

Si din mening!

Er du flink til å spise restemat?

JA 75 %
NEI 25 %

Sjekk dagens spørsmål på namdalsavisa.no

Tre på

Er du opptatt av tannhelse?

Lise Thorsvik

(18), Namsos: – Ja, jeg blitt mer opptatt av det i det siste. Jeg passer på å pusse godt, og bruker tanntråd. Det blir kanskje litt mye brus og juice, men godterier spiser jeg ikke så mye av lenger.

Oda Amdal

(18), Namsos: – For ikke så lenge siden måtte jeg bore mitt første hull. Etter det har jeg blitt mer nøye på å pusse tenna regelmessig. Men jeg er kanskje ikke så flink på å bruke tanntråd.

Øystein Klimpen

(64), Terråk: – Ja, det vil jeg si. Jeg bruker både tanntråd og solobørste. Jeg har en del fyll i tenna fra «gamle dager». Kaffe er kanskje ikke så bra, men jeg holder meg unna brus.

